

In the given article the main directions of French business teaching are considered, the effective ways of language training are given. The means of communicative competence formation of future economists are illustrated, the ways of students' motivation to the second foreign language learning are revealed. Descriptors: professional teaching, language training, communicative competence.

УДК 37.048.4

Романишин Ю. Л.

ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА В МАЙБУТНІХ ДОКУМЕНТОЗНАВЦІВ-МЕНЕДЖЕРІВ ШЛЯХОМ ВИКОРИСТАННЯ ІНФОРМАЦІЙНО-КОМУНІКАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ (ІКТ)

У статті розглядаються та аналізуються результати проведення педагогічного експерименту для визначення сформованості мотиваційного компонента за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій у майбутніх документознавців-менеджерів у Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу (ІФНТУНГ).

Постановка проблеми. Розвиток сучасного інформаційного суспільства та його основної складової – інформаційних технологій (ІТ) вимагає від випускника ВНЗ не тільки ґрунтовних знань та умінь використовувати ІТ, але й сформованої стійкої професійної мотивації. Формування мотивів, які спонукають фахівця до діяльності у системі інформаційного суспільства, полягають у свідомому ставленні майбутніх фахівців до застосування ІКТ у навчальному процесі, для самоосвіти та у професійній практичній діяльності [2, с. 256].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання формування у студентів компонентів професійної готовності за допомогою сучасних ІКТ (інформаційно-комунікаційних технологій) розглядаються у працях дослідників Т. О. Івашкової, З. Н. Курлянд, М. М. Лукашука, К. М. Дурай-Новакової, В. А. Сластьоніна та ін. Вчені Н. М. Кушнарєнко, О. В. Матвієнко, М. С. Слободяник та ін. досліджують проблеми підготовки документознавців-менеджерів як фахівців документно-інформаційної сфери. Але практично відсутні праці, присвячені формуванню готовності майбутніх документознавців-менеджерів до використання інформаційних технологій у професійній діяльності.

Актуальність теми. Формування у студентів мотивації відбувається в процесі навчання та виявляється у прагненні до оволодіння знаннями та мобілізації всіх зусиль для досягнення поставленої мети. Забезпечення формування мотивів багато в чому залежить не тільки від викладача, але і від використання засобів ІКТ у процесі навчання. Це сприяє розвитку пізнавального інтересу та професійної мотивації до застосування ІКТ у різних видах, як навчальної так і практичної діяльності і створює умови для підготовки студентів до життя у динамічному інформаційному суспільстві [1, с. 161].

Формулювання цілей статті. Мета статті – проаналізувати результати сформованості мотиваційного компонента в документознавців-менеджерів за допомогою ІКТ.

Виклад основного матеріалу. Формування професійної мотивації у документознавців-менеджерів за допомогою ІКТ відбувається під впливом таких факторів: розвиток сучасних ІТ та їх значення в професійній діяльності майбутнього фахівця; задоволеність професійною діяльністю; престиж професії інформаційного фахівця та сфери його діяльності; творча реалізація професійного потенціалу; вміння використовувати ІКТ у розв'язанні професійних завдань, що безпосередньо впливають на інформаційного фахівця і можуть свідомо ним коригуватися [2, с. 257].

Для визначення сформованості мотиваційного компонента в майбутніх документознавців-менеджерів ми використали педагогічний експеримент, в процесі якого особливу увагу приділяли ціленаправленому спостереженню за навчальною підготовкою

документознавців-менеджерів на заняттях з інформаційного менеджменту. А саме, звертали увагу на характер навчально-пізнавальної діяльності, ступінь активності та рівень мотиваційної зацікавленості у підготовці до професійної інформаційної діяльності.

Сформованість мотиваційного компонента в майбутніх документознавців-менеджерів ми визначали методом анкетування. Розроблена нами анкета (табл. 1) складалася з 10 питань, студент вибирав відповідь, яку вважав правильною.

Таблиця 1

Анкета для визначення рівня сформованості мотиваційного компонента

№	Питання	Відповіді
1	2	3
1	Чи розумієте Ви значущість Вашої майбутньої професії та сфери діяльності для сучасного суспільства?	☐ так ☐ ні
2	Чи бажаєте Ви працювати за обраною спеціальністю?	☐ так ☐ ні
3	Чи бажаєте Ви поглиблювати свої професійні знання та вміння?	☐ так ☐ ні
4	Чи знаєте Ви основні завдання, які поставлені до документознавців-менеджерів на сучасному етапі?	☐ так ☐ ні
5	Яке значення мають для Вас заняття з професійно-орієнтованих дисциплін у плані підготовки до майбутньої професії?	☐ дуже велике ☐ велике ☐ недостатнє ☐ майже ніякого
6	Чи допомагають Вам інформаційно-комунікаційні технології (ІКТ) у підготовці до занять?	☐ так ☐ ні
7	Чи готові Ви використовувати набуті знання та навички з інформаційно-комунікаційних технологій у майбутній професійній діяльності?	☐ так ☐ ні ☐ можливо ☐ не бачу необхідності у використанні
8	На Вашу думку, які з перелічених дисциплін найбільше впливають на формування у Вас професійних знань та умінь?	☐ АСПП ☐ іноземні мови ☐ інформаційний менеджмент ☐ інформаційні технології ☐ діловодство
9	Яке Ваше ставлення до процесу навчання з використанням ІКТ?	☐ подобається ☐ стає зрозумілішим та інформативнішим ☐ не відчутно різниці ☐ байдуже
10	Чи потрібні Вам практичні навички роботи з ІКТ у навчанні та у професійній діяльності?	☐ так ☐ ні ☐ не знаю

Питання в анкеті були спрямовані на визначення:

- ставлення майбутніх документознавців-менеджерів до професійної діяльності;

- бажання працювати за обраною професією;
- бажання удосконалювати набуті професійні знання та вміння;
- ставлення до використання ІКТ у навчальній та професійній діяльності;
- доцільності практичних навичок роботи з ІКТ у майбутній професійній діяльності.

Для проведення педагогічного експерименту ми сформували контрольну (КГ) та експериментальну групи (ЕГ). Розділити студентів на кількісно однакові групи за рівнем успішності для забезпечення рівності умов в експериментальних та контрольних групах. До початку експерименту студенти контрольної та експериментальної груп суттєво не відрізнялись за рівнем сформованості знань, та практичних навичок роботи з ІКТ, а також позитивною мотивацією з використання ІКТ у навчальній та майбутній професійній діяльності.

Загальний результат анкетування на початковому етапі експерименту засвідчив, що рівень мотивації у майбутніх документознавців-менеджерів є середнім (репродуктивним) для студентів КГ та достатнім для студентів ЕГ. Як у КГ так і в ЕГ, більшість студентів розуміють значущість майбутньої професії та бажають працювати за обраною спеціальністю. Самокритично ставляться до рівня своїх знань та практичних умінь і бажають їх поглиблювати, особливо у професійній сфері. Проте ми виявили прогалини в формуванні мотиваційного компонента, а саме:

- основні завдання, які ставляться до документознавців-менеджерів на сучасному етапі знають тільки 54% студентів у КГ та 58% – у ЕГ;

- недооцінюють студенти вплив занять з професійно-орієнтованих дисциплін на формування у них готовності до майбутньої професії, а також на формування професійних знань та умінь. Згідно результатів анкетування, тільки 58% студентів ЕГ та 71% студентів КГ вважають, що дисципліна „Інформаційні технології” в найбільшій мірі впливає на формування у них професійних знань та умінь, що ж стосується професійно-орієнтованої дисципліни „Інформаційний менеджмент” то тільки 67% студентів КГ та 72% студентів ЕГ вважають її пріоритетною. Натомість 88% студентів КГ та 80% студентів ЕГ віддають перевагу у формуванні професійних знань та умінь дисципліні „Іноземні мови”, а найнижчий показник, на думку студентів, як КГ (6%), так і ЕГ (2%) і невідчутний вплив на формування професійних якостей у дисципліні „Аналітико-синтетична переробка інформації”;

- не готові майбутні документознавці-менеджери у повній мірі використовувати набуті знання та навички з ІКТ у майбутній професійній діяльності. Свою готовність виявили 63% студентів КГ та 55% студентів ЕГ;

- позитивне ставлення до процесу навчання з використання ІКТ наявне тільки у 40% студентів у КГ та у 30% – у ЕГ;

- не визначилися з потребою практичних навичок роботи з ІКТ у навчальній та професійній діяльності 19% студентів у ЕГ та 8% – у КГ.

Такий результат рівня мотивації ставить перед викладачем мету підвищити рівень мотивації та постійно ознайомлювати майбутніх документознавців-менеджерів із сучасними вимогами та завданнями, які ставляться у сучасному суспільстві до фахівців інформаційної сфери. Розвивати у студентів бажання та прагнення застосовувати здобуті знання та вміння з професійно-орієнтованих дисциплін не тільки для розв'язання стандартних і нестандартних завдань, але також бути впевненими у власних силах та готовими використовувати набуті практичні навички у майбутній професійній діяльності. З цією метою був проведений формувальний експеримент, суть якого полягала у впровадженні в навчальний процес моделі формування готовності майбутніх документознавців-менеджерів до професійної діяльності засобами ІКТ, яка повною мірою враховує сутність навчально-пізнавальної діяльності в ІФНТУНГ, особливості професійної діяльності документознавців-менеджерів і має такі складники: мета, вимоги, особливості підготовки, завдання, принципи, засоби навчання, форми впровадження,

методи, компоненти, критерії та рівні готовності майбутніх документознавців-менеджерів до професійної діяльності, педагогічні умови, результат. Основними педагогічними умовами, які впливають на формування готовності майбутніх документознавців-менеджерів ми визначили такі: дотримання принципу зв'язку теорії з практикою; розвиток та активізація пізнавальних потреб студентів за допомогою засобів ІКТ; використання ІКТ студентами з метою аналітико-синтетичної обробки інформації; володіння та вміння застосовувати ІКТ при виконанні професійних завдань; створення сприятливого інформаційного середовища для якісного функціонування ІКТ у навчальному процесі. Ці педагогічні умови ми розглядали та застосовували в комплексі, адже вони тісно пов'язані між собою, тобто кожна наступна ґрунтується на попередній [1, с.161-162].

Важливим елементом нашого дослідження було спостереження, як ІКТ вплинуть на розвиток бажання та позитивної мотивації у майбутніх документознавців-менеджерів щодо використання їх у навчанні, майбутній професійній діяльності, та для саморозвитку і вдосконалення професійних умінь та навичок. Відповідно, навчальний процес у експериментальній групі базувався на використанні ІКТ у навчальному інформаційному середовищі у поєднанні з традиційними технологіями, а в контрольній групі навчальний процес базувався на традиційних технологіях, а засоби ІКТ використовувалися вибірково. Звісно, що ІКТ у навчальному інформаційному середовищі не замінюють викладача, а навпаки, допомагають розвинути у студентів навички наукової дослідницької роботи, вміння самостійно вирішувати складні завдання, а також є добрим стимулом для студентів самостійно визначити свої „слабкі” сторони у роботі з ІКТ і самовдосконалюватися та поглиблювати свої професійні навички.

На завершальному етапі формувального експерименту ми провели підсумкове анкетування, щоб визначити чи змінився рівень мотивації у студентів. Показники змінилися в обох групах у кращу сторону. А саме:

- у студентів обох груп зросло розуміння значущості обраної професії – на 20% у КГ та на 3% у ЕГ (результат є позитивним, оскільки студенти ЕГ на вхідному анкетуванні засвідчили достатній рівень мотивації з даного питання);

- підвищилося бажання працювати за обраною професією (на 11% в КГ та на 6% в ЕГ);

- зросло бажання удосконалювати та поглиблювати свої професійні знання та вміння (на 2% у студентів КГ та на 4 % у студентів ЕГ);

- значно покращилися результати показника щодо знання основних завдань, які ставляться на сучасному етапі до документознавців-менеджерів (показник зріс на 13% у КГ та на 16% в ЕГ). Ми вважаємо, що власне приріст даного показника є одним із вагомих критеріїв підвищення рівня мотивації у майбутніх документознавців-менеджерів. Адже, якщо студенти знають, що вони повинні робити відповідно до поставлених завдань, вони будуть набувати та удосконалювати власні знання, вміння та навички, для того щоб оволодіти належним рівнем професійної підготовки і бути конкурентоздатними на сучасному ринку праці;

- підвищилося значення професійно-орієнтованих занять для студентів у плані професійної підготовки (на 12% в КГ та на 17% в ЕГ);

- позитивна динаміка спостерігається і у мотивації використання студентами ІКТ при підготовці до занять, а саме в розумінні того, що ІКТ значно полегшують, пришвидшують підготовку до занять, розкривають широкі можливості детального оволодіння матеріалом та дають змогу набути та удосконалити практичні вміння та навички (показник зріс на 12% в КГ та на 4% в ЕГ).

Як бачимо з результатів експерименту, наявні значні позитивні зміни в формуванні мотиваційного компонента в майбутніх документознавців-менеджерів. Сформованість мотиваційного компонента в студентів КГ досягнула достатнього рівня (у порівнянні з середнім рівнем на початку експерименту), у студентів ЕГ – високого.

Навіть несистематичне використання ІКТ у навчальній діяльності студентів КГ засвідчило позитивні результати, студенти цікавляться та прагнуть набувати і

поглиблювати свої практичні уміння та навички по роботі з ІКТ, поступово у студентів КГ зростає зацікавленість навчальними завданнями, які вимагають використання засобів ІКТ, вони розуміють важливість професійного оволодіння ІКТ для майбутньої діяльності. Сформованість мотиваційного компонента відбувається повільно, студенти, орієнтуючись у сучасних тенденціях розвитку ІТ та вимогах ринку праці, починають самостійно удосконалювати свої навички роботи з ІКТ. Але, як ми пересвідчилися, відповідно до результатів експерименту, цей процес відбувається з позитивною динамікою і дає змогу сформувати у студентів КГ достатній рівень мотиваційного компонента.

Щодо студентів ЕГ, то ми можемо спостерігати зростання інтересу до навчального процесу (більшість студентів ЕГ на початковому етапі експерименту були на достатньому рівні) та формування у студентів ЕГ високого рівня мотиваційного компонента.

Висновки. Поєднання традиційних технологій навчання з ІКТ у навчальному процесі є ефективним чинником підвищення рівня мотивації у студентів, яке є досить важливим фактором, що впливає на результативність навчальної діяльності студентів. Можемо стверджувати, що в процесі нашого дослідження значно зросла інформаційна культура та професійна мотивація всіх учасників навчального процесу.

Література:

1. Романишин Ю. Л. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) на педагогічні умови формування готовності майбутніх документознавців-менеджерів / Ю. Л. Романишин // Вища освіта в Україні: Теоретичний та науково-методичний часопис. – 2008. – №4 (додаток). – С. 161-162.

2. Романишин Ю. Л. Визначення компонентів та критеріїв готовності майбутніх документознавців-менеджерів до практичної діяльності / Ю. Л. Романишин // Підготовка фахівців у системі професійної освіти: проблеми, технології, перспективи: Матеріали Всеукраїнської науково-методичної конференції. – Кривий Ріг: Видавничий центр КТУ, 2009. – С. 255-257.

В статье рассматриваются и анализируются результаты проведения педагогического эксперимента для определения сформированности мотивационного компонента с помощью информационно-коммуникационных технологий в будущих документоведов-менеджеров в Ивано-Франковском национальном техническом университете нефти и газа (ИФНТУНГ).

The results of the conducted pedagogical experiment for determining the development level of motivation component by future managers in Documentation Science and Information Resources Management at Ivano-Frankivsk National Technical University of Oil and Gas (IFNTUOG) are viewed and analyzed due to information and communication technologies.

УДК 371.133: 373. 2

Саяпіна С. А.

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА В ГРУПАХ РАНЬОГО ВІКУ В СИСТЕМІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТЬОГО ФАХІВЦЯ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ

У статті характеризується педагогічна практика в групах раннього віку як складовий важливий елемент у структурі підготовки майбутнього фахівця дошкільної освіти. Розкрито мету, зміст, завдання та методичні рекомендації щодо організації та проведення даного виду практики.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У сучасних умовах модернізації вищої педагогічної освіти стверджується її орієнтація на підготовку педагога-професіонала як